

Den ældste missionskvindeforenings 75-aarsjubilæum i Lyngdal.

Missionskvindeforeningen i Lyngdal har netop fejret en stor begivenhed, idet den har fejret sit 75-aarsjubilæum. Og da denne forening er den første kvindeforening, som blev stiftet for missionen her i vort land, føler vi os vijs paa, at baade de mange datterforeninger landet rundt og missionsvennerne i det hele gjerne vil høre lidt baade om denne forenings tilblivelseshistorie og om den festlighed, som den nu har fejret.

Kvindeforeningen i Lyngdal blev stiftet av

Frø Gustava Kielland, f. Blom,
(f. 6te mars 1800. † 28de februar 1889).

Hun var dengang prestefrue i L yngdal, idet hendes mand, sogneprest Gabriel Rielland, som ogsaa var en varm missionsven, dengang var sogneprest til L yngdal.

Om stiftelsen af den første kvindeforening fortæller fru Rielland selv i sine „Erindringer“, hvorav vi hid sætter følgende til orientering for læserne:

„I 1840 (tror jeg) samlede et stort antal missionsvenner fra alle kanter i landet til et stort missionsmøde. Gabriel og jeg var der ogsaa. Hvad jeg her hørte, gjorde sterkt indtryk paa mig, især blev jeg sterkt rystet ved en tale, som provst Vogt fra Mandal holdt. Jeg blev saare skamsuld og bedrøvet over, at jeg saa lidet og saa lunkent havde tænkt over missionsfagen og aldrig hjulpet Gabriel med at arbejde for den. Da jeg saa kom hjem til L yngdal, talte jeg med min kjære gamle Gunhild Østebro og to andre bondekoner, som jeg holdt meget af, om dette, og de sympatiserede alle tre med mig; de vilde alle gjerne, at det skulde bli anderledes. Jeg foreslog da, at vi fire, Gunhilds datter Maren og mine døtre, — de to andre havde ingen — skulde komme sammen i prestegaarden en dag i hver maaned og arbejde for missionen. Dette blev med glæde antat, og dermed var foreningen sluttet, og det lille jennepskorn nedlagt. Statutterne var yderst saa og simple. Paa den bestemte dag kunde enhver møde frem, saa snart hun vilde, og arbejde saalænge, som hun uden at forsømme sin uopsættelige husgjerning kunde og burde. Den lille missionsbøsse fra Finno skulde da sættes frem paa bordet, og i den skulde enhver lægge to skilling, NB. om hun havde lyst og evne dertil. Naar sauerne var klippet høst og vaar, skulde enhver medbringe en større eller mindre del uld til mødet. Statutterne udvidet sig, da medlemmernes antal blev større; saaledes blev der senere bestemt, at møderne, som i regelen skulde afholdes i prestegaarden, ogsaa imellem kunde holdes paa andre gaarde, hvis en eller anden af medlemmerne ønskede det. Hvor saa mødet var, bevertedes der med kaffe og smørbrød, og det var strengelig forbudt at traktere med andre eller finere madvarer. Hvert medlem skulde bringe sine arbejdsredskaber med til mødet o. s. v. Saa begyndte vi da, fem voksne og to eller tre af mine smaapiger, vor missions-arbejds-forening. Vi sang verset: „Jesu navn skal al vor gjerning ske!“, og derpaa tog vi raske fat paa gjerningen med lyst og glæde. Konerne havde bragt sine rokke og karder med, og snart var arbejdet i fuld gang. Na, hvor morsomt vi syntes det var allesammen! Mødet rygtedes snart i dalen, der meldte sig alt flere og flere medlemmer, og snart samlet sig 30 kvinder i preste-

gaarden til missionsarbeide. Det var saa morsomt at se dem komme dragerende med rokken paa ryggen eller et par karder, undertiden ogsaa med et ekstra knytte uld i haanden. Mange kom langveis fra; men ingen klaget over veiens længde. Efterhvert som et medlem kom, satte hun sig flukts til arbeidet; det var et arbeidsmøde, og ingen tid maatte spildes. Det var utroligt, hvormeget der paa saadan en dag blev spundet, syet og strikket. Gabriel var meget glad i disse møder, og da foreningen havde vokset sig ret stor, sa han, at kvindeforeningens bidrag til missionen av arbeide og penge udgjorde det største beløb av det bidrag, som Lyngdals missionsforening aarlig sendte til Stavanger. Med inderlig glæde mindes jeg disse sammenkomster. Ei, hvor friskt, freidigt og hjerteligt det gik til i dem! Rokkerne surrede, karderne raslede, strikkepinde og naal rørte sig raast i de flittige hænder, og tungerne løb omkap med dem; at de ikke løb i veien for arbeidet, passet jeg godt paa. Livlig og utvungen lød den noget høirøstede samtale sammen med rokkesurren, det kunde ikke nytte at tale med lav stemme i slikt brag.

Der tales om hus og børn, arbeide og kreaturer, sorg og glæde. En og anden pudsig begivenhed fra det daglige liv blev meddelt og hjertelig leet av. Man talte om, hvad der tildrog sig i hjemmet, i dalen eller andetsteds. Hjertets tanker blev aabenbaret, udvekslet og gjensidig rettet paa. Dumme og kloge meninger og bemærkninger blev udtalte, drøftet, forkastet eller antat, altsammen i al vensfabelighed. Enkelte meddelelser om overstandne lidelser, eller Herrens gennemhjælp i en eller anden nød, blev givne og hørte med deltagelse; mangt et spørgsmaal om baade himmelske og jordiske ting blev besvaret, saa godt man kunde, eller „gjemt til præsten kjæm.“ Mangt et godt raad blev git og modtat. Flittig strikkende gik jeg om imellem dem, satte mig snart hos en og snart hos en anden og pratet ligesaa friskt og fornøielig som de. Mærket jeg, at samtalen tog en ikjæv retning, begav sig f. eks. ind paa næstens enemærker og begyndte at bli vel nærgaaende mod ham, eller forvildet sig paa andre maader, søgte jeg uformerket og i al stilhed at raade bod herpaa; en liden bemerkning, et par vel anbragte bibelord kunde da kaste et lys over, hvad der var sagt, saa at vedkommende kunde saa se det urigtige deri og ikke sjelden selv rette derpaa. De, der gjorde nar av vor kvindeforening, kaldte vore sammenkomster: sladderemøder. Ja, sandt var det, vi sladret allesammen paa et vis, det er vist; men hvor bagvendt det end lyder, saa tror jeg dog fuldt og fast, at udbyttet, resultatet av vor sladder, gæonet og glædet os mere, end om vi hadde siddet som nogen automater

og dreiet vore rokkehjul uden at mæle et ord hele den udslagne dag. Mens vi spiste og drak kaffe, læste en av os høit efterretninger om vor egen og andre landes mission eller en traktat, eller en liden fortælling, som Gabriel lod os faa; især glædet det os at faa høre noget om „vore missionærer“, d. v. s. lyngdølerne Omund Østebro, Tobias Uldland og missionær Varsen, der var de 3 første missionærer, der blev sendt til Zululand, efterat Schreuder var kommen did. Til disses udstyr havde vor dengang lille og fattige forening bidrat en enkestjerv, og fiden, da den blev større og mere velhavende, hat sin glæde av at sende smaa bidrag. Naar Gabriel var hjemme og havde tid, faa han gjerne ind til os og talte nogen venlige ord med kvinderne. Arbeidet stanset naturligtvis, naar han var hos os. De av medlemmerne, der hadde den længste vei, brød naturlig først op og gif efter gjensidig, hjertelig hilsen. Inden de øvrige gif, sang vi en salme med hverandre, og efter et hjerteligt farvel vandret de hjem med sine rocke paa ryggen. Kvindeforeningen gjorde raske fremskridt; samme slags foreninger oprettedes i annekserne Austad og Kvaas og blev drevne med lyst og flid.

Antallet paa medlemmer i Dalen vokste saa sterkt, at de længst horte boende ikke kunde møde frem i prestegaarden, fordi en altfor stor del af arbejdstiden vilde spildes ved at gaa den lange vei. Saa danedes der da mindre kredse i dalen og oppe paa heiene. Hver kreds valgte en kone, i hvis hus møderne skulde holdes. Hun skulde tillige være forstanderinde ved disse møder, samle de færdige arbejder og de indkomne penge og bringe mig dem; var hun i forlegenhed med et og andet, faa samtalte vi to derom. Dette var en god indretning. Jeg hadde naturligvis overopshynet med det hele. Ved foreningernes stiftelse i begge annekserne var jeg tilstede og ved de to første møder paa hvert sted ogsaa, for at faa sagen i god gang. Jeg besøgte ogsaa senere av og til møderne rundt omkring. Paa de øverste heiegaarde tror jeg dog neppe, jeg var mere end et par gange. Det uldgarn, der blev spundet, blev benyttet dels til strikkegarn, dels til vævning. En eller anden av medlemmerne tog garnet med sig og vævet det, dels for en ubetydelig betaling, dels for ingen. Av disse væve syet vi klær til hedningerne; gildest syntes vi det var, naar vi kunde sende en dygtig pakke til Omund og Tobias. For nogen av de penge, der samlede i bøsken, kjøbte vi lærred, hvorav vi sydde skjorter til missionærerne.“ Saavidt fru Kielland.

Da det nu altsaa var 75 aar siden kvindeforeningens stiftelse, besluttet foreningen at afholde en festlighed. Og til denne fest

sendte Hovedbestyrelsen for Det norske missionselskab en hilsen (gjengit nedenfor) som et udtryk for den glæde og taknemlighed, hvormed den mindes den oberordentlige betydning, som dette første tiltag fik, en glæde som nok de mange missionsvenner landet rundt ogsaa deler. Hovedbestyrelsen anmodet ogsaa Missionskolens forstander, pastor Jonas Myhre, og hans frue, om at rejse til Byngdal til festen og saaledes personlig frembære en tak og en lykønskning. Og dette besøg var saa meget mere kjærkomment i Byngdal, som fru Myhre er en datterdatter af fru Gustava Kielland.

Vi har fra sognepresten i Byngdal modtaget følgende referat fra festen:

„Jeg vil fortælle missionsvennerne lidt om en festlig tilstelning, som vi nu netop har haft her, idet jeg tør formode, at jeg derved ogsaa faar anledning til at berøre ting, som har interesse videre udover. Vi har nemlig fejret 75 aars jubilæum for den første kvindeforening her i Byngdal. Og saavidt vi ved, er den første missionskvindeforening i Byngdal ogsaa den første i landet.

Det var prestefruen Gustava Kielland, som begyndte den. Hun fortæller selv derom i sine „erindringer,“ og hun sier, at det var i 1840 — tror hun.

Som bekjendt var baade sogneprest Kielland og hans frue varme missionsvenner, og det arbejde, som de begyndte, har baaret rige frugter for missionens sag i vort land. Allerede i 1837 begyndte sognepresten at holde missionsmøder i bygden, og i 1840 begyndte fruene som sagt sin kvindeforening. Hun fik med sig nogen bondekoner her — deriblandt Gundhild Ostebro (missionær Omund Ostebros mor) — og saa gif de trøstelig igang, — spandt, vævet og sydde og sendte de færdige sager til missionsmarken.

Gustava Kiellands kvindeforening fik snart større og større tilslutning. Der dannedes efterhvert lignende foreninger rundt om i bygden. Sigesaa i annekserne Aulstad og Aavaas. Og saa vokste dette arbejde videre og videre udover landet, med en fart og en livskraft i sig, som vist ingen av de 5—6 kvinder anet, da de kom sammen til det første møde i Byngdals prestegaard.

Det var jo ogsaa bare en ringe begyndelse — at se til. Men den blev gjort i Herrens navn, under bøn til ham og i hans tjeneste. Og derfor var den ogsaa et sennepskorn, som nu er blit til et stort træ, hvis grene strækker sig landet over, og hvis rige frugter har baaret og fremdeles bærer velsignelse fra Gud udover i hedningeland. Ikke at tale om den rige velsignelse, som kvindeforeningerne har været

til ogsaa for deres egne medlemmer saavel som for andre missionsvenner, ja ogsaa for menighedslivet og for hele Kristenlivet rundt omkring i vort land. Deres tilværelse har ofte været i ringhed. Men Herren har været med. Han har seet, hvad der har været av offervillig Kjærlighed og tjenerind i deres gjerning, og han har ogsaa lønnet rigelig med den dybe og stille glæde, som det gir at tjene ham. Ham være lov for alt!

Det var altsaa til minde om denne begyndelse for 75 aar siden, at vi hadde fest her nu den 13de ds. Og det var en gild fest. Ældre og yngre missionsvenner — særlig kvindeforeningsmedlemmer — fra hele bygden og videre samlede paa det vakre og rummelige Byngdals bedehus kl. 1. Blandt de fremmødte var ogsaa baade børn og børnebørn efter dem, som var med og begyndte den første forening. Jeg nævner bl. a. Gunhild Rone, samt Gabriel og Billum Østebro. Og saa ikke at forglemme Gustava Kiellands datterdatter fru Gustava Myhre, som var saa elskværdig at følge sin mand hid til festen.

Vi sang „J Jesu navn skal al vor gjerning ske“ (den samme salme blev sunget, da de begyndte sit første møde for 75 aar siden) Derefter begyndte Gabriel Østebro med bøn og ønsket forsamlingen velkommen, idet han tillige i saa ord mindet om foranledningen til festen.

Pastor Jonas Myhre (missionskolens forstander) holdt den egentlige festtale. I tilslutning til Sakarias 4, 10 fremholdt han i et særdeles opbyggelig foredrag, hvorledes Guds røne ser med velbehag paa enhver ringe begyndelse, som blir gjort for ham og i hans navn. Og dernæst anvendte han profetens ord ogsaa paa kvindeforeningernes arbejde, vøst og vølsignelse i vort land og videre ndover. Pastor Myhre frembar ogsaa en hjertelig hilsen fra Det norske missions-selskabs hovedbestyrelse og oplæste følgende skrivelse fra samme til Byngdals kvindeforeninger:

Til Byngdals kvindeforening.

Kjære søstre i Herren!

Da vi er blevet vidende om, at eders forening, som er den ældste i Norge, nu paa Lørdag den 13de ds. skal feire sit 75-aars-jubilæum, er det os en trang at sende eder en hilsen, lykønske eder med dagen, takke eder hjertelig for eders trofaste arbejde for vor kjære mission gennem dette lange tidsrum og tilønske eder Guds rige vølsignelse over de dage, som kommer.

Maatte Herren forunde eders forening den naade og glæde endnu længe at fortsætte dette velsignede arbejde i hans vingaard med uvækket kraft og rige frugter!

Det er en merkedag i vor missions historie den dag, da Gustava Kielland fik stiftet eders forening og dermed gjøre begyndelsen til det arbejde, hvoraf efterhaanden vore henimod 4000 kvindeforeninger er fremgaaet. Det har vokset sennepskornets veksit og er nu blevet til et træ, som overskygger det hele land. Gud lade det fremdeles vokse sin stille veksit i trofast og ydmyghed, hans navn til ære og mange hedninger til frelse!

Modta, kjære medarbeidere i vingaarden, vor hjerteligste hilsen i Herren! Vor Herre Jesus Kristus og Gud, vor Fader, som elsket os og gav os en evig trost og et godt haab i naade, han troste eders hjerter og styrke eder i al god gjerning og tale!

*

Efter at forsamlingen var beværtet med kaffe og smørrebrød, gav sognepresten i et foredrag et kort historisk tilbageblik paa missionsarbeidet og da særlig kvindeforeningernes udvikling i det hele i de nu forløbne 75 aar, ligesom han ogsaa i tilslutning dertil særlig pegte paa de rige frugter, som kvindeforeningernes arbejde har baaret, — ikke bare for missionsmarken, men ogsaa for vor egen kirke, baade indad og udad. Vore hjem, vore bygder, vore menigheder, ja hele vort folk vilde været uendelig meget fattigere uden denne gjerning.

Fru Myhre glædet os meget med at fortælle lidt fra sin bedstemor Gustava Kiellands sidste aar, hvorefter hun ogsaa læste op for os, hvad Gustava Kielland i sine „erindringer“ selv har skrevet om sin første kvindeforening i Byngdal. Ja, det var som om hun stod der selv, den gode og fromme prestefru og talte til os gennem sin datterdatter. Og jeg undret mig slet ikke over en ældre kone, som efterpaa sa til mig: Nei, dette var da kronen paa verket. —

Saa talte kredssekretær Sæther over Matt. 13, 31 (sennepskornet) og gav en varm og løftende skildring av Guds riges begyndelse og veksit i menneskeheden og i menneskehjertet.

Festen avsluttedes ved 6-tiden av gamle Sven Haaland, som ogsaa var tilstede. Det var et sjelden høitidelig og opbyggelig samvær, som vi haaber ogsaa skal høre frugt for missionsarbeidet her. Det styrker og opmuntrer at se tilbage. Man blir taknemmelig for al den Guds godhed, som minderne bærer frem, og taknemmelig ogsaa mod dem, som nu hviler fra sin trofaste gjerning. Men man blir ogsaa ydmyget og faar en levende følelse av, hvor sandt det er som sekretær Sæther sa, at „Gud har gjort sin gjerning, før jeg kom og hjalp ham.“

Tilslut vil jeg ogsaa nævne, at der til festen indløb hilsnings-telegrammer fra flere kvindeforeninger og kredsstyrer. Og vi skiltes alle med en følelse, som allerbedst kan udtrykkes med disse ord: Gud være tak for alt i vor Herres Jesu navn!

Øyngdal prestegaard 18—11.—1915.

R. Høyland.

Vi indtar tilslut følgende for anledningen skrevne sang, som blev sunget paa festen:

Velkommen hid fra dal og heil
— maa i Guds navn vi findes! —
Vi prise vil vor Herres vei
og Herrens gjerning mindes.

Vi mindes vil en gjerning stor,
som Gud lod rod saa fæste
for tytti fem aar i vor jord; —
det blev til manges bedste.

*

Et lidet frø i dalen lagt,
der skabtes liv av døde.
Det vokste frem ved Guds aands magt
og gav saa rig en grøde.

Det staar idag om Norges land
saa pyhdelig at se.
Det lyser ud til fremmed strand
med kjærlighedens lue.

Det spiret frem i fattig jord,
— saa er Guds rikes maade. —
Men lys det fik av Herrens ord
og kraft av Herrens naade.

Det lyser sjæle ind til Gud,
til høie himmelsale.
Det kalder heoningerne ud
fra mørkets dybe dale.

Ved kvindehjerterets fromme bøn
og kvindehænders vilke
det blev et træ med krone skjøn
her i vort hjemlands kirke.

Det kalder til Guds faderfavn,
hoor synd og sorg maa vinde.
Det kalder ind til himmelhaon
til salighed at finde.

Saa priser vi vor Gud foroift
og synger til hans ære,
som tog sig av den vesle kvist
og gav den frugt at bære.

R. H.

Det arbeide, som venter paa os i Hunan.

Bore Animationsførere har dette aar hat sin aarlige konferens paa Tokwalun fra 15.—26. mai.

Et av de spørsmaal, som de der hadde oppe til behandling, var det om vort arbeides videre udvidelse i Hunan. Og de tanker,